herpy

GEKONY

## East Indian leopard gecko

# *Eublepharis hardwickii*

Masywny, naziemny gekon z lasów wschodnich Indii i Bangladeszu, z szerokimi ciemnobrązowymi i jasnymi pasami oraz grubym ogonem, w którym magazynuje tłuszcz. Jest blisko spokrewniony z *Eublepharis macularius*, ale wymaga chłodniejszych i wilgotniejszych warunków i wciąż rzadko spotyka się go w terrariach.

Rodzina: Eublepharidae

### NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

#### ZWIERZĘ

| | |
|---|---|
| Wielkość dorosłego osobnika | **20-23 cm**<br>długość całkowita z ogonem |
| Waga | **50-60 g** |
| Długość życia | **15-20 lat** |
| Aktywność | **W nocy** |
| Tryb życia | **Skalny i naziemny** |
| Środowisko | **Suchy las i tereny skaliste** |
| Trudność | **Średnio zaawansowany** |

#### HODOWLA

| | |
|---|---|
| Min. terrarium | **90 × 45 × 45 cm**<br>D × S × W dla 1 dorosłego osobnika |
| Temperatura w dzień | **25-28 °C** |
| Miejsce wygrzewania | **28-30 °C** |
| Temperatura w nocy | **21-23 °C** |
| Wilgotność | **60-80%** |
| Woda | **Miska z wodą** |
| UVB | **Opcjonalne** |
| Zimowanie | **15-18 °C**<br>6-12 tygodni |
| Pokarm | **Owady** |
| Utrzymanie | **Pojedynczo** |

#### ROZMNAŻANIE

| | |
|---|---|
| Rozmnażanie | **Jajorodny** |
| Dojrzałość płciowa | **12-18 miesięcy** |
| Wielkość zniesienia | **1-2 jaj** |
| Zniesienia w roku | **1-6** |
| Inkubacja | **50-70 dni**<br>przy 26-32 °C |

#### OCHRONA I FORMALNOŚCI

| | |
|---|---|
| CITES | **Niewymieniony** |
| Załącznik unijny | **Niewymieniony** |
| IUCN | **Najmniejszej troski (LC)** |

## O gatunku

*Eublepharis hardwickii* to masywny gekon o krótkich nogach, krótkich palcach i grubym ogonie, który jest wyraźnie zgrubiały i kończy się szpicem. W odróżnieniu od większości innych gekonów ma ruchome powieki i pazury. Ciało pokrywają drobne, płaskie łuski, a pomiędzy nimi znajdują się liczne okrągłe, stożkowate guzki. Samiec ma 14-18 porów przedkloakalnych.

Ubarwienie składa się z szerokich ciemnobrązowych pasów na jasnym tle: jednego pasa przez głowę, dwóch bardzo szerokich pasów w poprzek grzbietu oraz trzech lub czterech pierścieni na ogonie. Pasy są obrzeżone czernią, a spód ciała jest biały. Gatunek osiąga 20-23 cm długości razem z ogonem i waży zwykle 50-60 g, ale może być cięższy. Każde zwierzę ma własny wzór na głowie, a szerokie pasy zachowują się w szacie dorosłej, więc zmiana ubarwienia od młodego do dorosłego osobnika jest mniej wyraźna niż u pozostałych gatunków z rodzaju.

Gatunek został opisany przez Johna Edwarda Graya w 1827 roku i jest gatunkiem typowym rodzaju *Eublepharis*. Nazwa gatunkowa upamiętnia Thomasa Hardwicke'a, angielskiego przyrodnika i kolekcjonera, który służył w armii bengalskiej. Z Indii opisano nowe gatunki z tego rodzaju, więc starsze stwierdzenia mogą dotyczyć blisko spokrewnionych gatunków.

Zwierzę jest płochliwe, ale daje się brać na rękę i przyjmuje wiele rodzajów owadów. Ofiarę wykrywa po ruchu. Gatunek może zjadać mniejsze osobniki własnego gatunku, dlatego zwierzęta należy trzymać pojedynczo. Miejscowa ludność w Odishy uważa, że gatunek jest jadowity, ale tak nie jest. Zaskoczony może wydawać przenikliwy, drżący dźwięk.

## Występowanie i środowisko

*Eublepharis hardwickii* występuje we wschodnich Indiach i w Bangladeszu. W Indiach notowano go w stanach Odisha, Bengal Zachodni, Jharkhand, Bihar, Madhya Pradesh, Uttar Pradesh i Tamil Nadu, m.in. w górach Anaimalai na południu. Jako miejsce typowe podaje się Chittagong, a w Bangladeszu gatunek znany jest z południowo-wschodniej części kraju. Stwierdzenia z Dalmy i Sarandy w Jharkhandzie to nowsze uzupełnienia mapy zasięgu.

Gekona znajdowano także w miastach, np. w publicznej łaźni w Waltair koło Visakhapatnam, więc potrafi żyć blisko ludzi.

> **Naturalny zasięg:** Indie i Bangladesz.

### ŚRODOWISKO

Gatunek jest wybitnie nocnym zwierzęciem naziemnym, żyjącym w wilgotnych i suchych lasach liściastych na niskich terenach górskich, zwykle na wysokości 500-800 m n.p.m., ale podawany jest do 1 500 m. W dzień ukrywa się pod dużymi kamieniami, w szczelinach i w zagłębieniach u podstawy drzew. Nocą widuje się go na leśnych drogach i otwartych terenach w półroczu letnim i w porze deszczowej, zwłaszcza podczas ulew. Potrafi też się wspinać.

Region jest pod wpływem monsunu. Zwierzęta są najbardziej aktywne w porze deszczowej od czerwca do września, kiedy wilgotność powietrza może sięgać 80-100 %, a temperatura w dzień rzadko przekracza 30 °C i spada nocą do 22-24 °C. Od grudnia do marca klimat jest suchszy i chłodniejszy, z temperaturą około 20 °C w dzień i 13 °C w nocy, a w tym okresie zwierzęta są nieaktywne. Jest to więc gatunek chłodniejszy i wilgotniejszy niż *Eublepharis macularius*, i terrarium trzeba urządzić odpowiednio do tego.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

## Hodowla

### TERRARIUM

Dorosłe zwierzę powinno mieć terrarium o wymiarach co najmniej 90 × 45 × 45 cm (długość × szerokość × wysokość), tyle samo co minimum dla *Eublepharis macularius*. Najważniejsza jest powierzchnia dna, ponieważ gekon żyje na ziemi, ale chętnie wspina się po kamieniach i gałęziach.

Najlepiej sprawdza się terrarium urządzone naturalistycznie, ponieważ gatunek jest płochliwy i w przeciwnym razie cały czas się ukrywa. Zastosuj podłoże z ziemi zmieszanej z włóknem kokosowym, najlepiej z żywymi roślinami, suchymi liśćmi i mchem na części dna. Wilgotna ziemia i mech utrzymują wysoką wilgotność powietrza. Zapewnij wiele kryjówek z kamieni, bambusa i drewna o różnej wilgotności, tak aby zwierzę samo mogło wybrać suchą lub wilgotną kryjówkę, i postaw kryjówkę wilgotną z lekko wilgotnym torfem lub mchem, której samice używają także do składania jaj. Papier lub ręcznik papierowy to bezpieczny wybór dla młodych i na czas kwarantanny. Należy unikać drobnego piasku.

Terrarium musi mieć wentylację, aby wilgoć nie zastała się w powietrzu.

Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena

### TEMPERATURA

*Eublepharis hardwickii* należy trzymać w niższej temperaturze niż pozostałe gatunki z rodzaju. W dzień temperatura powinna wynosić 25-28 °C, a w najcieplejszym miejscu 28-30 °C, nie więcej. Dobrym źródłem ciepła jest mata grzewcza sterowana termostatem pod jednym końcem terrarium; lampy punktowe nie są potrzebne. Nocą temperatura powinna spaść o 2-4 stopnie, do około 21-23 °C.

Zimą dorosłe zwierzęta przechodzą okres spoczynku trwający 2-3 miesiące, zwykle od grudnia do lutego, który naśladuje suchą, chłodną porę roku. Przerwij karmienie około dwóch tygodni wcześniej, aby jelita były puste, następnie stopniowo przez kilka tygodni obniżaj temperaturę do 15-18 °C i wyłącz światło. Nadal musi być dostępna woda i wilgotna kryjówka. Potem ponownie stopniowo podnoś temperaturę. Młode i osłabione zwierzęta nie powinny zimować.

Mierz temperaturę termometrem cyfrowym zarówno w ciepłej, jak i w chłodnej części. Nie należy używać grzejących kamieni bez sterowania.

### WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza musi być znacznie wyższa niż u *Eublepharis macularius*, czyli 60-80 %. Zraszaj terrarium rano i wieczorem, najlepiej letnią wodą, i utrzymuj wilgotny mech oraz ziemię dla roślin. Podczas zimowania zraszaj rzadziej, ale wilgotną kryjówkę utrzymuj wilgotną.

Zwierzęta odłowione z natury często nie piją z miski, tylko zlizują krople z głowy i otoczenia po zraszaniu. Zwierzęta z hodowli piją także z miski. Postaw więc niską miskę ze świeżą wodą i często ją wymieniaj, ale jednocześnie zadbaj o to, aby zwierzę mogło pić krople po zraszaniu.

Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

### OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek jest ściśle nocny i najbardziej aktywny w pierwszych godzinach po zapadnięciu zmroku. Zapewnij około 12 godzin światła dziennie i do 14 godzin w sezonie rozrodczym. Podczas zimowania światło nie jest potrzebne. Zwierzęta najchętniej wychodzą, gdy światło w terrarium jest zgaszone, a w pomieszczeniu panuje półmrok.

UVB nie jest konieczne dla dorosłych zwierząt, ponieważ w dzień się ukrywają, ale świetlówka pełnospektralna lub słaba świetlówka UVB jest korzystna dla młodych i dla żywych roślin. Jeśli stosujesz UVB, musi być dużo cienia. Bez UVB preparat wapniowy musi zawierać witaminę D3.

Czytaj więcej: Światło i UVB Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

### ŻYWIENIE

*Eublepharis hardwickii* żywi się wyłącznie owadami i wykrywa ofiarę po ruchu. Przyjmuje świerszcze, szarańczę, karaczany i mączniki, ale niektóre osobniki nie chcą jeść mączników. Larwy jedwabnika, barciaka i drewnojady są tłuste i podaje się je tylko jako przysmak. Karm owady paszowe pożywną dietą, zanim podasz je gekonowi.

Dorosłe zwierzęta dostają 4-6 owadów 3-4 razy w tygodniu. Przekarmianie to częsty błąd. Samice w sezonie rozrodczym karmi się co drugi dzień, a po zakończeniu składania jaj ponownie wydłuża się odstępy. Młode karmi się 4-5 razy w tygodniu, najmniejsze najlepiej codziennie. Usuwaj owady, które nie zostały zjedzone w ciągu doby.

Wapń jest dla tego gatunku szczególnie ważny. Oprószaj owady wapniem przy większości karmień, a dodatkowo postaw w terrarium małą miseczkę z wapniem z D3.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

### ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Gatunek jest płochliwy i spokojny, wolniejszy niż *Eublepharis macularius*, ale staje się szybki, gdy pojawia się pokarm. Daje się brać na ręce i przy regularnym kontakcie może się oswoić. Daj nowemu zwierzęciu kilka tygodni spokoju, zanim zaczniesz je brać na ręce, i zawsze podtrzymuj ciało i ogon. Nigdy nie chwytaj za ogon, ponieważ może zostać odrzucony i odrasta potem o innym wyglądzie.

Samców nigdy nie wolno trzymać razem; są terytorialne i walczą. Samice można trzymać razem przy odpowiedniej ilości miejsca i jednej kryjówce na zwierzę, a pary lub grupy mogą przebywać razem przez cały rok, ale wymaga to doświadczenia i stałej obserwacji. Najbezpieczniej jest trzymać zwierzęta pojedynczo i łączyć je tylko do rozrodu. Młodych nie wolno trzymać z większymi zwierzętami, ponieważ u tego gatunku obserwowano kanibalizm.

## Rozmnażanie

### DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samiec ma 14-18 porów ułożonych w kształcie litery V przed kloaką oraz wyraźne zgrubienie u nasady ogona. Samice mogą mieć słabo zaznaczone pory, ale są one znacznie mniej wyraźne. Płeć można rozpoznać od około trzeciego miesiąca życia, ale jest to trudniejsze niż u *E. macularius*, zwłaszcza u młodych zwierząt.

Zwierzęta osiągają dojrzałość płciową po 12-18 miesiącach, zależnie od tego, ile jedzą. Samica powinna ważyć co najmniej 35-40 g, zanim zostanie przeznaczona do rozrodu.

### GODY I KOPULACJA

Rozród uruchamia zimowanie. Gdy temperatura zostanie ponownie podniesiona, a zwierzęta normalnie jedzą, samca dosadza się do samicy. Jeden samiec może kopulować z kilkoma samicami. Obserwuj zwierzęta przez pierwsze noce i usuń samca, jeśli dochodzi do niepokoju.

W ciągu około sześciu tygodni samice robią się grubsze, a jaja mogą prześwitywać przez brzuch. Po sezonie rozdziel samce i samice, aby samice mogły odzyskać siły.

### SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica składa jednorazowo jedno lub dwa jaja o skórzastej skorupce, o wymiarach ok. 20 × 10 mm, i zakopuje je. Sezon trwa od kwietnia do czerwca, a samica może złożyć do 5-6 zniesień, ale często mniej. Przestaje jeść kilka dni przed złożeniem jaj, dlatego między zniesieniami musi być w dobrej kondycji.

Postaw w terrarium pojemnik do składania jaj z lekko wilgotnym torfem lub włóknem kokosowym i stale utrzymuj go wilgotny. Wyjmuj jaja codziennie, nie obracając ich, aby młode nie wykluły się w terrarium i nie zostały zjedzone przez dorosłe zwierzęta.

### INKUBACJA

Jaja można inkubować w wermikulicie, włóknie kokosowym lub innych typowych podłożach, lekko wilgotnych, w pojemniku z kilkoma małymi otworami wentylacyjnymi w pokrywie. Raz w tygodniu przewietrz pojemnik i usuń skropliny z pokrywy.

W temperaturze 26-32 °C wyklucie następuje po 50-70 dniach, najszybciej w wysokiej temperaturze. Temperatura wydaje się wpływać na płeć: 26-28 °C daje samice, a 32 °C samce, natomiast temperatury pośrednie dają obie płcie. Wydaje się to jednak mniej pewne niż u *E. macularius*, a uzyskanie samców jest trudne, więc wiele kwestii pozostaje niewyjaśnionych.

### ODCHÓW MŁODYCH

Młode po wykluciu mają około jednej czwartej wielkości dorosłych. Trzymaj je pojedynczo w małych pojemnikach urządzonych jak terrarium dorosłych lub przez pierwsze dni na wilgotnym ręczniku papierowym. Pierwszy raz jedzą po 3-5 dniach lub po pierwszym linieniu, które następuje po około dziesięciu dniach.

Podawaj małe świerszcze oprószone wapniem 4-5 razy w tygodniu, najmniejszym codziennie, i regularnie waż młode. Nigdy nie trzymaj młodych z większymi zwierzętami i ostrożnie łącz młode ze sobą, ponieważ obserwowano kanibalizm. Przenoś je do większych terrariów w miarę wzrostu.

## Zdrowie i częste błędy

Danych dotyczących zdrowia specyficznych dla *Eublepharis hardwickii* jest niewiele. Typowe problemy to:

- Niedobór wapnia i metaboliczna choroba kości (MBD), zwłaszcza u młodych. Objawia się miękkimi szczękami, wygiętymi kończynami i drżeniem. Podawaj wapń niemal przy każdym karmieniu i trzymaj w terrarium miseczkę z wapniem. Przy pierwszych objawach u młodych potrzeba więcej wapnia i UVB, a zwierzę powinien obejrzeć weterynarz.
- Zbyt suche warunki, które powodują problemy z linieniem i resztki wylinki na palcach i końcu ogona. Utrzymuj wysoką wilgotność powietrza i zapewnij wilgotną kryjówkę.
- Zbyt wysoka temperatura. Gatunek gorzej znosi ciepło niż *E. macularius*; utrzymuj najcieplejsze miejsce poniżej 30 °C.
- Zastałe, wilgotne powietrze bez wentylacji, które może prowadzić do infekcji dróg oddechowych i skóry.
- Zatkanie jelit, jeśli małe zwierzęta połykają piasek lub luźne podłoże.
- Utrata ogona podczas brania na ręce lub walk. Ogon odrasta, ale nigdy nie wygląda tak samo, a zwierzę traci część zapasów tłuszczu.
- Pasożyty, które mogą powodować utratę masy ciała i luźne odchody. Oddaj próbkę kału do badania.

Regularnie waż zwierzę i notuj masę ciała, apetyt i linienie. Utrata masy jest często pierwszym objawem choroby. Zgłoś się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli zwierzę chudnie, nie je przez kilka tygodni poza okresem zimowania lub wydaje się osowiałe.

Czytaj więcej: Typowe choroby i objawy choroby

### Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.

Pełny poradnik z mapą i aktualizacjami: herpy.org/pl/gekony/eublepharis-hardwickii